

Guild DJ, Alto ME, Handley ED, Rogosch F, Cicchetti D, Toth SL. Attachment and Affect between Mothers with Depression and their Children: Longitudinal Outcomes of Child Parent Psychotherapy. *Res Child Adolesc Psychopathol.* 2021 May;49(5):563-577. doi: 10.1007/s10802-020-00681-0. PMID: 33411233; PMCID: PMC8035282.

Vztahová vazba a afekt mezi matkami s depresí a jejich dětmi: Longitudinální výsledky Child Parent Psychotherapy

Danielle J. Guild - Michelle E. Alto - Elizabeth D. Handley - Fred Rogosch - Dante Cicchetti - Sheree L. Toth

ÚVOD

Podle Světové zdravotnické organizace je deprese třetí nejvíce invalidizující poruchou na světě a nejčastější příčinou onemocnění u žen. Novější důkazy naznačují, že období po porodu může být stejně ohrožující jako peripartální období. Téměř každá třetí žena trpí depresivními příznaky během prvních čtyř let po porodu, s prevalencí 14,5 % ve 4 letech po porodu, 8,8 % během těhotenství a 8,1 % ve 3 měsících po porodu. Matky s depresí mohou poskytovat horší péči a být méně citlivé ke svým dětem, což může mít negativní vliv na duševní zdraví a chování dětí. Děti matek s depresí jsou pak vystaveny většímu riziku nižší kognitivní funkčnosti.

Dostupné metaanalýzy také naznačují, že děti matek trpících depresí čelí zvýšenému riziku výskytu vnitřních i vnějších problémů a celkové psychopatologie. Proto je klíčové najít účinné způsoby intervence pro matky s depresí a jejich děti, aby se podpořil pozitivní vývojový průběh.

Child Parent Psychotherapy (CPP) je dyadická psychoterapeutická intervence založená na teorii vztahové vazby Johna Bowlbyho a jejím cílem je zlepšit kvalitu vztahu mezi rodičem a dítětem a podpořit bezpečnou vztahovou vazbu. Na rozdíl od intervencí, které využívají trénink dovedností pro rodiče, se CPP zaměřuje především na vztah mezi rodičem a dítětem, nikoli na každého z nich jako jednotlivce.

Značná část literatury se dosud zaměřovala spíše na intervence v izolované oblasti matčiných depresivních symptomů. Ukázalo se však, že tato samotná léčba matčiny deprese nemusí stačit k prevenci negativního socioemočního vývoje dětí těchto matek.

Ukázalo se, že pokud jde o zlepšení výsledků dětí a zlepšení kvality vztahu matka–dítě, je vztahově založená psychoterapie zaměřující se na dyádu efektivnější než psychoterapie individuální.

STUDIE

Tato studie zkoumala dlouhodobé účinky CPP u batolat a jejich matek s depresí na: a) emoční projevy matky, b) emoční projevy dítěte a c) vztah mezi matkou a dítětem. Dvojice matek s depresí (průměrný věk 31,7 let; 92,8 % bílé, 3,5 % černé, 2,1 % hispánské, 2,3 % ostatní) a jejich batolata byly náhodně rozděleny do skupiny, která prošla CPP (DI; n = 66) a do kontrolní skupiny (DC; n = 64). Kontrolní skupina sestávala z matek bez deprese a jejich batolat (NC; n = 68).

Dyády matka–dítě byly hodnoceny ve třech obdobích. A to na začátku studie (T1; 20 měsíců), po intervenci (T2; 36 měsíců) a při následném sledování (T3; 9 let). Typ vztahové vazby ve dvojici matka–dítě byl posuzován pomocí analýzy dat z tzv. Strange Situation, kterou v 70. letech 20. století vypracovala Mary Ainsworth.

VÝSLEDKY

Změna v bezpečné vztahové vazbě po intervenci prostřednictvím CPP měla významný vliv na zvýšení mateřské vřelosti a snížení dětského hněvu a problémového chování v posledním období T3. Batolata matek s depresí, která prošla CPP, projevovala významnější změnu v bezpečné vztahové vazbě než batolata v kontrolních skupinách. Dvojice, které projevovaly bezpečnou vztahovou vazbu v prostředním období T2, vykazovaly v T3 vyšší míru mateřské vřelosti a nižší míru dětského hněvu a problémového chování.

ZÁVĚR

Tato studie tak přináší diskuzi o možném využití CPP jako podpory bezpečné vztahové vazby, která je spojená s dlouhodobými pozitivními efekty na psychické zdraví. Výsledky tohoto také výzkumu potvrzují, že CPP je efektivní intervence, která podporuje pozitivní vývoj u matek a jejich dětí skrze podporu bezpečného vztahu v raném věku. CPP bylo v době vydání článku (květen 2021) jedinou intervencí zaměřenou na vztahy u malých dětí a pečujících osob, u které bylo provedeno tak dlouhé sledování.

Jako intervence založená na vztahu se CPP ukázala jako účinná při podpoře pozitivního vývoje a prevenci negativních dopadů mateřské deprese. Tato studie ukazuje, že podpora bezpečné vztahové vazby v rámci CPP přináší dlouhodobé výhody pro děti i pro jejich pečující osoby, a umožňuje ohroženým dětem lépe rozvíjet sociální a emoční dovednosti.